

GÖRÜŞLERİM

Prof. Dr. Perihan ÇAMBEL

Konservatuar

(13)

G - VATAN - 06

Son konserler ve Virtüöz

Gündemir çiftçi

Ankara'da verilen bazı son konserler eleştirilecek yönler gösterdiler. Gündemir çiftinin, çift piyano konseri bu sözlerin dışında kalan, müstesna bir müzik şöleni idi. Kendilerini, hem Türkiye'de sakız gibi çiğnenen müzik bağdalarının dışında bir yapıt seçmeleri

icin müzik kültürlerini, hem de olağanüstü nitelikte, akademik aşamada bir müzik şöleni verdikler için candan kutlamak gerekir. Bu, konuda anlaşılan, aydın bir karı - koca'nın işbirliği başarısı idi.

Simdi son dinlediğim konserlerin eleştirisine geçelim.

PÉRISSEON — AKSÖZ KONSERİ

Bir konser Çaykovskinin Romeo — Jülyet Uvertürü ile başladı, de Falla'nın Üç Köse li Şapka Süiti ile erken bitti. Genç sayılabilen kemancı Yusuf Güler Aksöz, orkestra eşliğinde Mendelssohn'un kemarcı konçertosunu icra etti. Konser erken bitti, çünkü bastaki ve sontaki yapıtlar orantılı olarak kısa idi, ve Perissan'ın güzel bir icra çıkarmakta beraber, orkestrayı hayli kopturdu. Temposu fazla hızlı idi. İceraların müzikaliteden yana güzel olmasına rağmen orkestranın böylesine kötü

ruşması, gene de icralara biraz bir seyler kaybettirdi. Bunun Perissan'dan bekleyemedik

Aksöz temiz bir teknikle, iyi bir icra çıkardı. Yetiştirilmesinde daha şanslı durumları olsaydı, sazını daha mükkemmel kullanırdı. Aksöz başkentte solist olacak nitelik taşımıyor. Oyun niteliğindeki ve aşamasındaki müzisyenler başka ülkelerde ufak kentler de ufak orkestralarla konser verirler.

CARLOS PAITA — SUNA KORAT KONSERİ

Buenos Aires doğumlu Orkestra Şefi Paita, Rodzinsky ve Furtwaengler ile çalışmış, iyi orkestralar yönetmiş bir Free — lance şef. Yani sürekli bir pozisyonu olmadan, orkestradan oraya atlayarak serbest çalışan bir şef. Şiddetli jestlerle ve uzun dalgaları saçları uçan orkestrayı yönetmesine rağmen biz hayal kırıklığına uğrattı: deli gibi tempolar, nü

zikaliteden hayli yoksun bir icrayı sevdirmedim. Verdi'nin «Kaderin Gücü» operasının uvertüründe bu icra orantılı olarak çekilirken, aynı bağdancının La Traviata operasından Viojetta'nın aryasında çekilecek gibi değildi. Aynı şey, Rossini'nin Seville Berberi ve Camille Resit Bey'in Üç Türküsü özellikle bütün karakterini kaybeden Debussy'nin Deniz için söylenebilir. Wagner'in nefis ve en olgun yaratılarından sayılan Nürnberg'li Şarkıcı Ustalar Uvertürü ise perisan oldu. Sazların hepsi bir beraberlik olmadan ayrı ayrı sesler çıkarıyorlardı.

Buna karşın Suna Korat pımadonmalığını, kolaratur Soranoluğunu gösterdi. Orkestrada Şefi Paita'nın orkestrayı zahmet çekirtmesine rağmen tamamı men formunda olarak güzel tınılamalarla yukarıda adları geçen parçaları söyledi. Kusursuz ve konsere yalıtılarak

delerte söyledi. Özellikle Viojetta'nın aryasında doruğunda bir icra verdi. Sürekli alkışları hakketti.

SELÇUK VE KAMURAN GÜNDEMİR KONSERİ

Bu gerçekten bir müzik şöleni oldu. Orkestra Şefi İngiliz John Carewe, Paita'dan sonra sevilerek dinlendi. Müzikalitesi, verinde tempoları iyi bir değneği var. Vede duyan bir icra, ve de iki üstün piyanist ile iyi bir anlaşması. Carewe bir İngiliz olarak, İngiltere'de yıllarca oturan Haendelin Konçerte, Grosso'sunu ilk yapıt olarak seçmişti. Haendel'e lâyık bir icra çıkardı. Beetbeven'in 7. Sentonisinde bir erkekçe güç ve büyük dinamizm yansıttı.

Gündemir'ler Fransız bağdancısı F. Poulenc'in iki piyano ve orkestra için konçerto seçmişlerdi. Uzun süredir birlikte çalışıyor, yaratıcı akademik aşamada tartışıyorlardı. Kamuran Gündemir'in yüksek kabiliyetini, ifade gücünü ve müzikalitesini yıllarca önce Devlet Konservatuarındaki ilk konserinde tartıştım. Gündemirler, Poulenc'in bu konçertosunu seçmekle basına kalıp alışılmış programlardan ayrı bir kültür aşamasına da sahip olduklarını gösterdiler. Orkestra platformunda iki konser piyanosunun parıldamaları içinde Gündemirler karşılıklı yer aldılar. Piyano için kayrakları platformun ortasında birbirine değiyordu. İki güzelde piyanist ve hocası Güler Güler burunlarında her türlü yapılabilecek numaradan uzak, akademik bir hava için de yerlerine geçtiler. Arasıra tarafsızlık bakımları anlattı. Ve iki piyano forte'nin tınıslarından müzik parı parı duyuluyordu, piyanolara hakkını veriliyordu, ini mi? Bofaz gibi so dalgaları gibi, on pa

(Baştarafı Sa. 1'de)

halı kristallerden yansıyan tımlar gibi sesler kulak zarlarını okşuyordu. Poulenc'in modern sayılabilen, fakat bir sözle müzik olan yaratısı bütün müensül tınıları ile bütün parlaklığı ve güzelliği ile iki piano Forte'den dökiülüyordu. Selçuk Gündemir'den daha duygusal, daha kadınca, Kâmuran Gündemir'den daha marî daha intellektüel çeşnide büyük bir matematiksel prezizyonlu virtüozlukla. Evet karşımızda iki virtüoz vardı: biri kadın, biri erkek, eş değî fakat eş değerde başka başka başka.

Ve konser salonundaki halk bir mucize dinler gibi dinliyordu?, soluk soluğa,

Poulenc'in parlak, esprîli yaratısı bitince, sürekli alkışlar, tempo tutmalar, ve iki sanatçıya koşuşanlar, koşuşanlar. Onlar da o doğasal, hiçbir poz göstermeyen akademiik hal lerî, ile kutlamaları kabul ediyorlardı. Bütün müzik dünyası orada idi : Mitat ve Beatrice Fenmen, Saygonlar, Erkinler, Suna kan müziksever

çift Cenap ve Cevza And İstanbuldan gelen Yüksel Kopçak ve daha birçok başkaları.

Ankara müzikseverlere böyle parlak bir gece yaşattıkları için Gündemirleri kutlamak gerekir. Kendilerinin her yıl konser programlarında yer almalarında yer almalarını bütün yüreğimle dilerim.

ALMAN KÜTÜPHANESİNDE ASSMANN KUVARTETİ

Alman kütüphanesinin hâla bir akustik sorunu olduğu halde, kuartet konseri için burası seçilmişti. Bana kalırsa bu salonu yazın bir akustik yüksek mühendise göstermek gerekir.

Değerli bir kuartet. Klasu Assmann 1. kemani, henüz öğretilen Bayan Mechthild Böckeler 2. kemani, Engelberg T. rösch Viyelayı, ve Otto Engel viyolonçeloyu çalıyordu.

Ne yazık ki Ankara müzik severleri henüz oda müziği konserlerine yeter derecede ilginmemişlerdir.

Assmann Kuarteti klasik a

samakî bir topluluktan çok modern bağdalar için yaratılmış bir kuartet. Programın son bağdası olan Arnold Schönberg'in yaylı Sazlar Kuartetini büyük bir vukuf, teknik bir mükemmellekle çaldılar. Buna karşın Schubert'in Yaylı Sazlar Kuartetinde romantik hava, Schönberg'in tekniğinin modern havaya yerini bırakmıştı sanki. Beethoven'in kuarteti için benzer değerde eşleşiri yapılabılır. Gene de bu zor yaratıları, bu teknik üstünlükle, akademiik bir havada vermeleri için bu çok intellektüel sanatçılara teşekkür etmek doğrudur. İglerinde viyolacı Trösch'ü az viyolacıda izlenebilen bir duyarlık ve ifa de için ayrıca kutlamak gerekir.

SONUÇ

Selçuk ve Kâmuran Gündemir piyanist çiftinin çok aşamalı konserlerinin üstün başarısı nedeniyle, gelecek yılların programlarında kendilerine muhakkak yer verilmesini ve kendilerinin bildiklerinden, bildiklerinden şaşmamalarını dilerim.